

جزوه آموزشی "معماری اطلاعات" و کاربرد آن در بایگانی دیجیتال

معماری اطلاعات به انگلیسی Information Architecture : و به اختصار IA : هنر و علم سازماندهی اطلاعات در وب سایتها، اینترانتها، نرم افزارها و واسطه های کاربر است. معماری اطلاعات، عبارت است از طراحی ساختاری سامانه های اشتراک اطلاعات، که با هدف ارتقای یافت پذیری و کاربردپذیری انجام می شود. معماران اطلاعات، چارچوبی برای چیدمان اطلاعات تعریف می کنند تا کاربر به سرعت و سهولت به اطلاعات مورد نظر خود دست یابد.

معماری اطلاعات

عصر حاضر در مقایسه با اعصار گذشته دیگر به دلیل ابداعات و اختراعات گوناگون با سرعتی و صف ناپذیر به سمت کشف مجهولات حرکت می کند و اگر انسان گذشته یک اختراع و اکتشاف را طی نسل های متمادی با خود همراه می دید، انسان امروزی چندین و چند اختراع و نوآوری را در عصر خود تجربه می کند. به دلیل همین حقایق انکار ناپذیر است که امروزه دانشمندان علوم مختلف عصر حاضر را "عصر انفجار اطلاعات" نامیده اند.

امروزه مقوله «اطلاعات» نقش اساسی و بنیادین را در عصر ما بر عهده دارد. هیچ سازمان، نهاد، جامعه ... یافت نمی شود که حتی در جزئی ترین امور خود از دسترسی به اطلاعات بی بهره باشد. انتظارات و نیازهای کاربران با توجه به میزان دسترسی آنها به اطلاعات به طور اساسی تغییر یافته و این خود سبب قطع ارتباط میان چگونگی استفاده کاربران از وب سایت های کتابخانه ای و چگونگی طراحی آنها شده است. در این میان نقش معماری اطلاعات به عنوان وسیله ای جهت برنامه ریزی، سازماندهی و توسعه کاربرد فناوری اطلاعات بسیار برجسته است.

تعریف معماری

هر جا که نیاز به طراحی موجودیت یا سیستمی باشد که ابعاد یا پیچیدگی آن از یک واحد معین فراتر رفته، یا نیازمندیهای خاصی را تحمیل نماید، نگرشی ویژه و همه جانبه را لازم خواهد داشت که در اصطلاح به آن معماری گفته می شود. معماری ترکیبی است از علم، هنر، تجربه که در رشته هایی نظیر ساختمان دارای قدمتی چند هزار ساله است. و همچنین معماری یعنی ارائه توصیفی فنی از یک سیستم که نشان دهنده ساختار اجزای آن، ارتباط بین آنها و اصول و قواعد حاکم بر طراحی و تکامل آنها در گذر زمان باشد. در فرهنگ معماری اطلاعات، یافت پذیری (Findability) شاخصه ای است که قابلیت یافتن یک موضوع یا شی خاص را بیان می کند. به عبارت دیگر یافت پذیری، کیفیتی است که قابلیت یافته شدن و مکان یابی را نشان می دهد. هرگاه جستجو و یافتن یک چیز آسان باشد گویند که یافت پذیر است.

مفهوم معماری اطلاعات

اصطلاح معماری اطلاعات در سالهای اخیر به عنوان واژه های تازه در طراحی نظامهای اطلاعاتی و طراحی وب راه یافته اما هنوز هم متخصصین در ارائه تعریفی واحد از آن شک دارند. Martin White معماری اطلاعات را همچون اطلاع رسانی مجموعه ای از ابزارها و روشها می داند که توسط متخصصین در مقیاسی وسیع برای حل مشکلات مدیریت اطلاعات استفاده می شود. Iain Barker در تعریف معماری اطلاعات می گوید: «معماری اطلاعات اصطلاحی است جهت توصیف ساختار یک سیستم، یعنی شیوه ای که در آن اطلاعات سازماندهی، کد گذاری و منتقل می شوند» D. Grant Campell " در تشریح این اصطلاح می گوید: «معماری اطلاعات شباهت کمی با موضوعات دارای رویکرد ذهنی دارد و بیشتر شبیه به رویکردهای فلسفی مثل پدید شناسی و ساختار گرایی است.» قانون کلینگر کوهن تصریح می دارد که معماری اطلاعات یک چارچوب یکپارچه برای ارتقاء یا نگهداری فناوری موجود و کسب فناوری اطلاعاتی جدید برای نیل به اهداف راهبردی سازمان و مدیریت

منابع آن فراهم می‌نماید. هر تعریفی که از معماری اطلاعات ارائه کنیم، باید بپذیریم که رویکرد معماری در برنامه ریزی و توسعه فناوری اطلاعات در یک سازمان، نهاد یا دولت نقشی اساسی دارد. می‌توان چنین گفت که معماری اطلاعات قادر است با سازماندهی اصولی اطلاعات به کاربران اجازه شناخت، جستجو و استفاده از اطلاعات را بدهد.

امروزه برای ایجاد معماری اطلاعات مؤثر از: مدیران و طراحان اینترنت، مدیران و طراحان وب سایت، طراحان رسانه‌های تصویری، برنامه نویسان، کتابداران و اطلاع رسانی، محققان فنی و سایر افرادی که به نوعی در طراحی سیستم‌های اطلاعاتی نقش دارند، استفاده می‌کنند.

تمرین های کارگاهی

۱. الف. اشکال رنگی را براساس رنگ به سه دسته تقسیم کنید
۱. ب. اشکال رنگی را براساس ضلع به سه دسته تقسیم کنید
۲. عناوین زیر را طبقه بندی (فولدرسازی) نمایید. (یکبار بدون محدودیت فولدر / یکبار فقط در ۳ فولدر)

تصویر روز	فرم	جدول زمانبندی	تصویر	تصاویر پروژه ها	مدارک پروژه ها
شعر سعدی	مدارک شخصی	نامه ارسال شده	تبلیغات	بانک اطلاعات تلفن	تصویر شب
بروشور محصولات	نقشه	تصویر روز یک	آرشیو تصویر پروژه ها	نامه دریافت شده	فیلم مراسم
مقاله ساختمان	تصویر پرنده	عکس خودم	اسکن مدارک مهم	تصویر شب یک	گزارش
ساعت حضور و غیاب	موزیک	شکایت مشتریان	فیلم آموزشی	اطلاعات پیمانکاران	اخبار وب سایت

۳. برای یک شرکت پیمانکاری ساختمان دسته بندی اطلاعات و سایت طراحی کنید. (منو / زیر منو/..)

دکتر سعیده خادمی - مدیر اجرایی شرکت سعادت برین فارس